

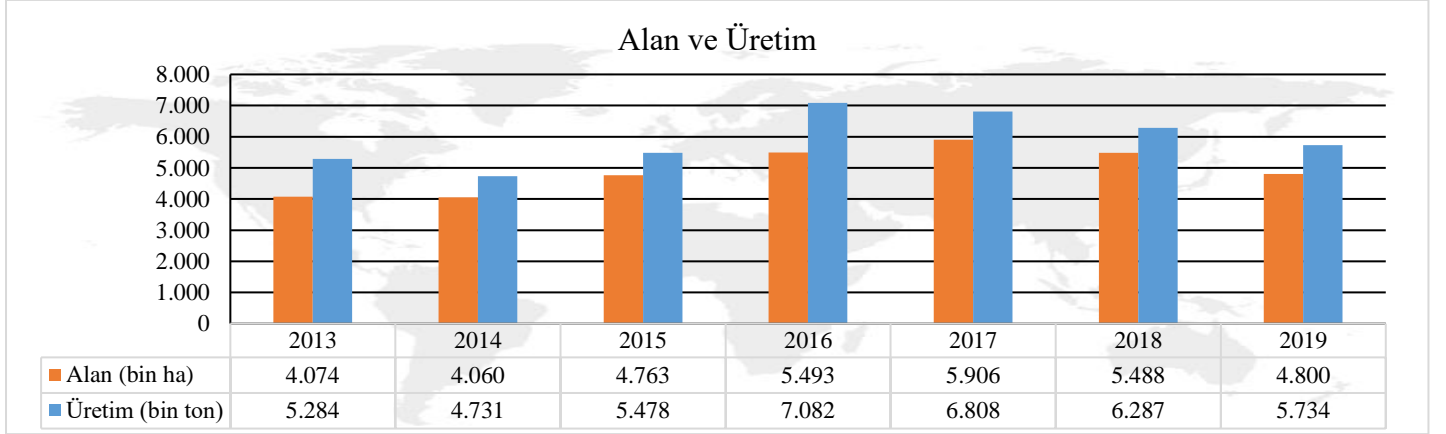

ÜRÜN MASALARI MERCİMEK BÜLTENİ

SAYI: 18

EKİM 2021

DÜNYADA MERCİMEK

Kaynak: FAO

Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) 2019 yılı verilerine göre dünya mercimek üretimi **4,8 milyon ha** alanda **5,73 milyon ton** olarak gerçekleşmiştir. Mercimek üretim alanlarında 2017 yılında en yüksek noktaya ulaşılmış, 2018 ve 2019 yıllarında ise üretim alanlarında azalma yaşanmıştır. 2018 yılında 115 kg/da olan dünya ortalama verimi 2019 yılında 120 kg/da olarak gerçekleşmiştir.

FAO 2019 yılı verilerine göre dünya üretim sıralamasında Kanada, Hindistan ve Avustralya ilk üçte yer almakta olup ülkemiz ekiliş alanı olarak 6'ncı, üretimde 4'üncü, verimde ise 15'inci sıradadır.

Dünya mercimek üretiminin %40'ını karşılayan Kanada için mercimek ağırlıklı yapılan GRO Kuraklık Endeksi (GDI) son 20 yılın en yüksek seviyelerinde oluşmuştur. Aynı durum Türkiye için de geçerlidir. Dünya genelinde mercimek arzında %20'nin üzerinde düşüş beklenmektedir. Her ne kadar Avustralya üretimi iyi olsa da dünya genelinde yaşanmakta olan arz sıkıntısı piyasalarda fiyat artışlarına neden olmuştur. Hindistan tarife indirimini takiben mercimek fiyatlarında %15-20 oranında artış gerçekleşmiştir.

20 Ağustos 2021'de güncellenen Kanada Tarım Bakanlığı verilerine göre Kanada mercimek üretimi %34 düşüş ile 1,885 milyon tondur. Yine aynı rapora göre ABD'de artan mercimek üretim alanına rağmen verimdeki azalmaya bağlı olarak bir önceki yıla göre üretimde %12 düşüş beklenmektedir.

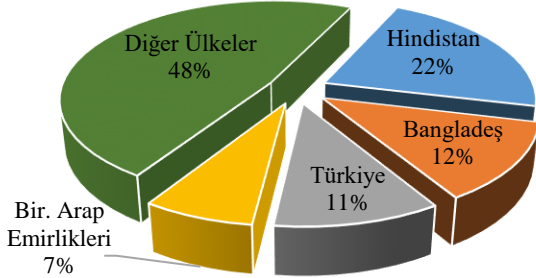
Uzmanlarca Kanada’da bu yıl yaşanan kuraklığın 2022 üretim sezonunu da etkilemesi beklenmektedir. Sonbahar yağışlarının yeterli nemi sağlamaması durumunda, hububat ve yağlı tohumlara nazaran kuraklığa karşı daha dayanıklı olan baklagil üretim alanlarının artması da muhtemel olarak görülmektedir.

Dünyanın önemli üreticisi ve ithalatçısı konumunda bulunan Hindistan’da gıda enflasyonu Ağustos’ta %5,3’e düşmesine rağmen bakliyat ve bakliyat ürünleri fiyatı %8,81 oranında artmıştır. Temmuz ayında gerçekleştirilen ithalat tarife indirimi piyasalarda beklenen etkiyi oluşturmamıştır. Parazit varlığı nedeni ile Rusya’dan mercimek ithalatına izin vermeyen Hindistan 6 ay süre ile “zararlılardan ari sertifikası” şartı ile Rusya’dan mercimek ithalatına izin vermiştir. Piyasadaki arz eksikliği nedeni ile oluşan fiyat artışları ile birlikte muson yağmurlarındaki düzensiz dağılım ise yazlık ekimleri etkilemektedir.

FAO 2019 yılı verilerine göre mercimek üretiminde 4’üncü, ithalatta ve ihracatta 3’üncü sırada yer alan Türkiye ise artan yurt içi fiyatların dengelenebilmesi adına %19,3 olan gümrük vergisi tarifesi %0’a indirmiştir.

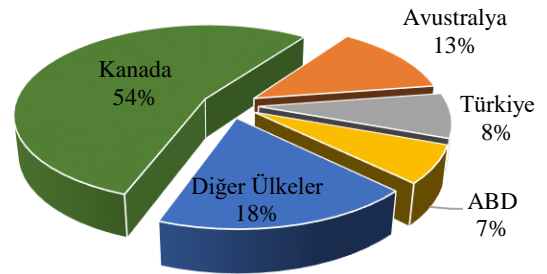
2019 yılı FAO verilerine göre ithalatta 5’inci sırada yer alan Sri Lanka’da ekonomik acil durum ilan edilmiş, enflasyonla mücadele amacı ile yetkililere temel gıda stoklarına el koyma ve fiyat belirleme yetkisi verilmiştir.

Mercimek İthalatı (2019)

Kaynak: FAO

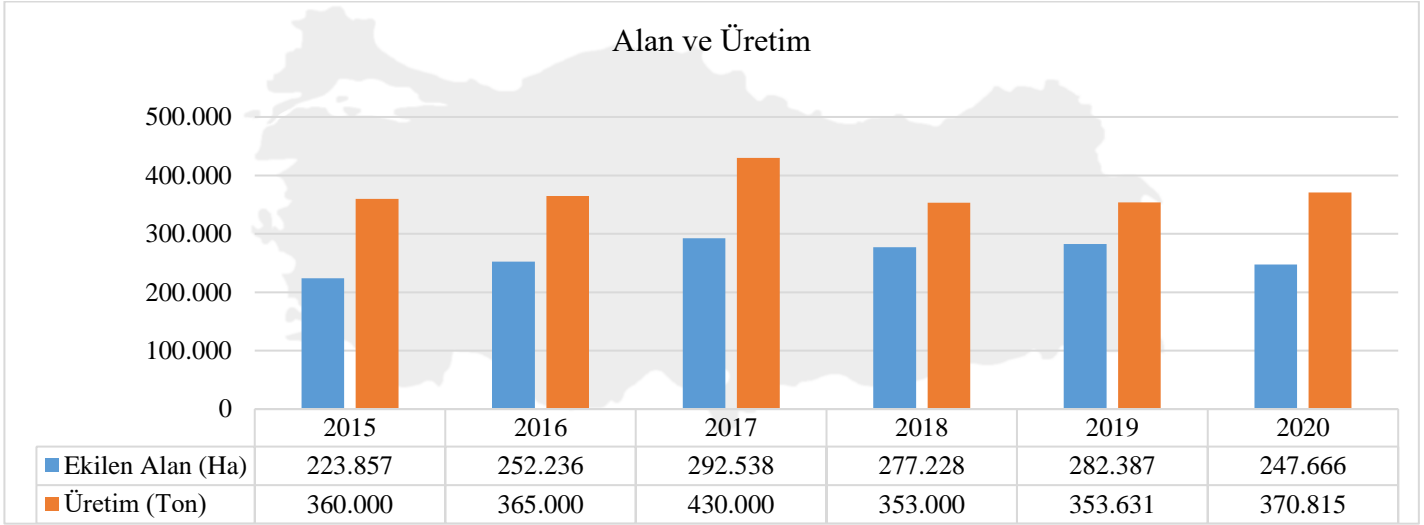
Mercimek İhracatı (2019)

2019 yılı dünya toplam mercimek ithalat miktarı 3,77 milyon ton, toplam ihracat miktarı ise yaklaşık 4 milyon tondur. Dünya ithalatının %22’si Hindistan, %13’ü Bangladeş, %11’i Türkiye, ihracatının ise %54’ü Kanada, %13’ü Avustralya, %8’i Türkiye tarafından gerçekleştirilmiştir.

TÜRKİYE'DE MERCİMEK

Alan ve Üretim

Kaynak: TÜİK

Ülkemizde diğer baklagil ürünleri gibi bir dönem düşüş yaşayan mercimek üretimi, yürütülen destek uygulamaları ve hayata geçirilen projeler ile artış göstermeye başlamıştır.

TÜİK 2019/2020 pazarlama yılı verilerine göre yeterlilik oranı kırmızı mercimek için **%71,7**, yeşil mercimek için **%85,3**'tür. Türkiye kırmızı mercimek tüketimi **381 bin ton**, kişi başı tüketim **4,6 kg/yıl** iken yeşil mercimek Türkiye tüketimi **44 bin ton**, kişi başı tüketim **0,5 kg/yıl**'dir.

TÜİK 2020 yılı verilerine göre kırmızı mercimek üretimi bir önceki yıla göre %5,9 artış ile 2,5 milyon dekar alanda 328 bin ton olarak gerçekleşmiştir. İller bazında en fazla üretim artışı Şırnak'ta olmuştur. Ayrıca 2021 yılında kuru tarım alanlarında mercimek ürününe geçiş gözlenmektedir.

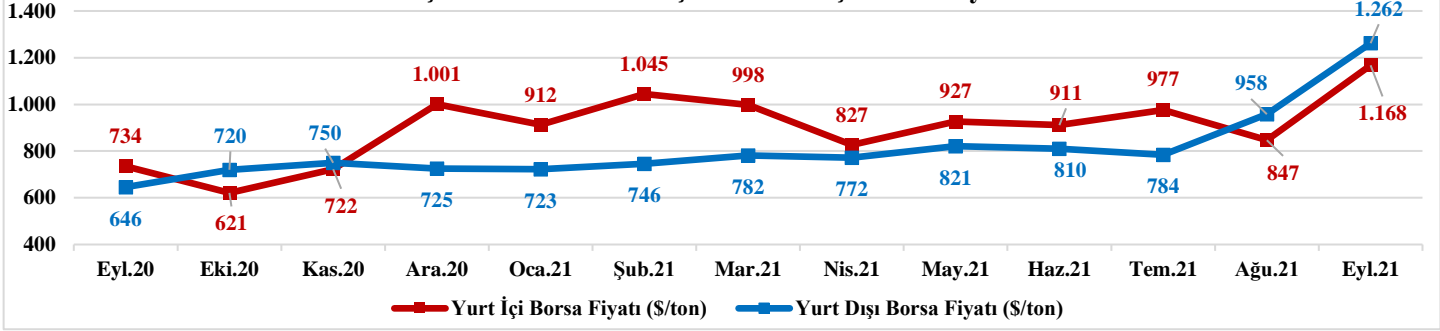
TÜİK II. tahminine göre beklenen rekolte miktarı **kırmızı mercimekte 230 bin ton, yeşil mercimekte 35 bin tondur**.

2021 yılı Eylül ayı süresince ağırlıklı ortalama fiyatlara göre yurt içi borsalarda kırmızı iç mercimek **8.173 TL/ton**'dan (**958 \$/ton**) ve kabuklu kırmızı mercimek **8.319 TL/ton**'dan (**975 \$/ton**) işlem görmüştür. Yeşil mercimek ise **9.959 TL/ton**'dan (**1.168 \$/ton**) işlem görmüştür.

Mersin Ticaret Borsasında, 27 Ekim 2021 tarihinde kırmızı iç mercimek fiyatı **11.040 TL/ton** (**1.162 \$/ton**), kırmızı kabuklu mercimek fiyatı **9.140 TL/ton** (**962 \$/ton**), yeşil mercimek fiyatı **13.900 TL/ton** (**1.463 \$/ton**) olarak gerçekleşmiştir.

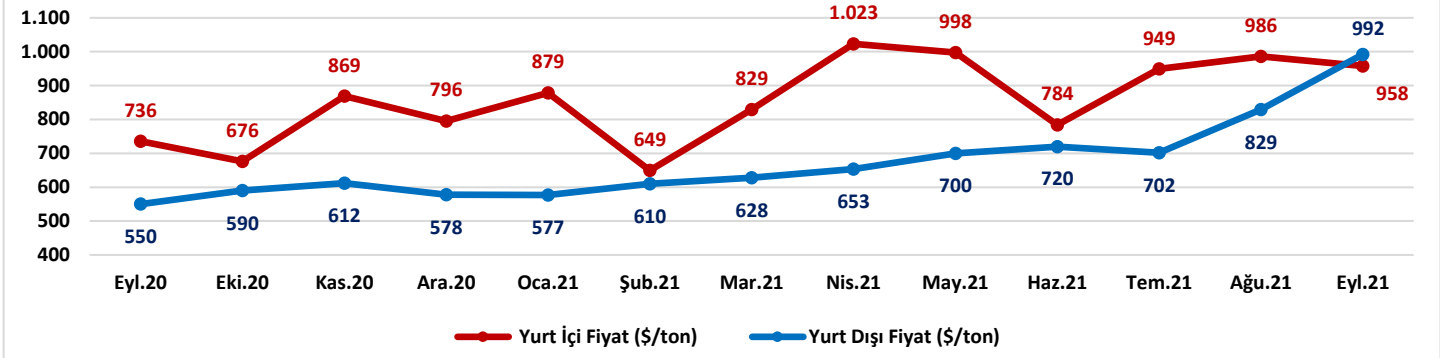
Yurt dışı borsalarda 2021 yılı Eylül ayında Kanada küçük kırmızı mercimek **992 \$/ton**'dan işlem görünürken, yeşil mercimek **1.262 \$/ton**'dan işlem görmüştür.

Yeşil Mercimek Yurt İçi ve Yurt Dışı Borsa Fiyatları

Kaynak: STATPUB, Mersin Ticaret Borsası, T.C. Merkez Bankası ilgili yıl/ay dolar kuru alınmıştır.

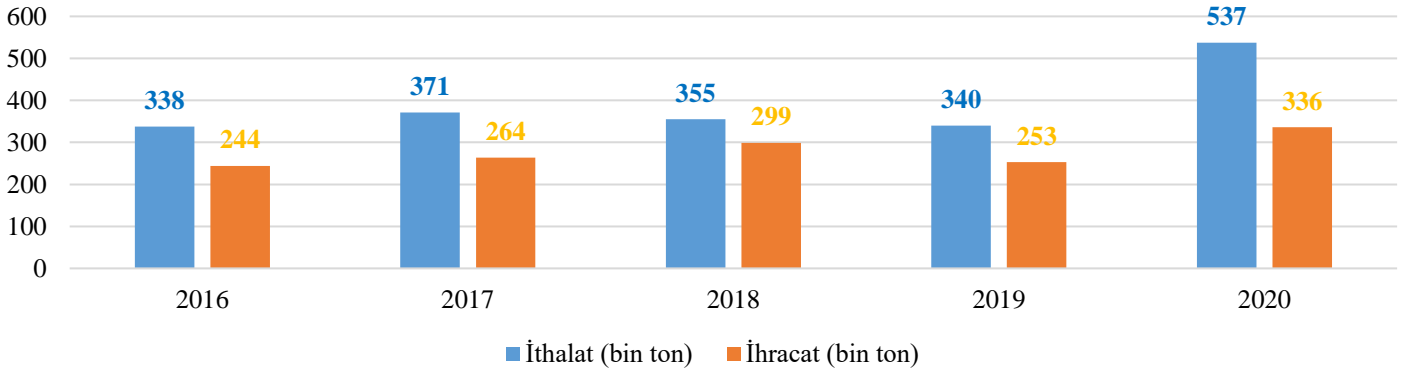
Kırmızı İç Mercimek Yurt İçi ve Yurt Dışı Borsa Fiyatları

Kaynak: STATPUB, Mersin Ticaret Borsası, T.C. Merkez Bankası ilgili yıl/ay dolar kuru alınmıştır.

DIŞ TİCARET

Mercimek İthalat ve İhracatı

Kaynak: TÜİK, GTIP No: 7134000012, 7134000013, 7134000019

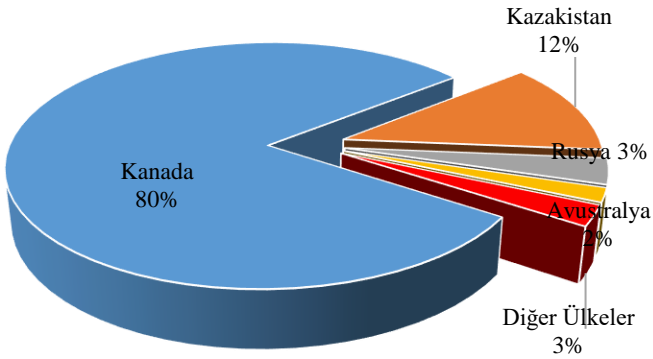
Kırmızı mercimek dış ticaretimizde 2020 yılında ithalat 505 bin ton, ihracat ise 333 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Ülkemiz 2020 yılı ithalat-ihracat dengesinde kırmızı mercimekte yaklaşık **18,7 milyon \$'lık ülkemiz lehine** fark gerçekleşmiştir. 2020 yılında Türkiye ortalama **ithalat fiyatı 478 \$/ton** iken ortalama **ihracat fiyatı 782 \$/ton**'dur. Kırmızı mercimekte yapılan ithalatın büyük kısmı DİR kapsamında yapılmakta olup ürün işlenip katma değer kazandırılmak suretiyle ihraç edilmektedir.

2020 yılı ilk 8 ayında gerçekleştirilen kırmızı mercimek ithalat miktarı 353 bin ton, ithalat değeri 161 milyon \$, 2021 yılı aynı dönemi ithalat miktarı 266 bin ton, ithalat değeri ise 151 milyon \$'dır. 2020 yılı ilk 8 ayı ihracat miktarı 237 bin ton, ihracat değeri 182 milyon \$, 2021 yılı aynı dönem ihracat miktarı 135 bin ton, ihracat değeri ise 120 milyon \$'dır. 2021 yılı ilk 8 ayında Türkiye mercimek ortalama **ithalat fiyatı 569 \$/ton**, **ihracat fiyatı** ise **888 \$/ton**'dur.

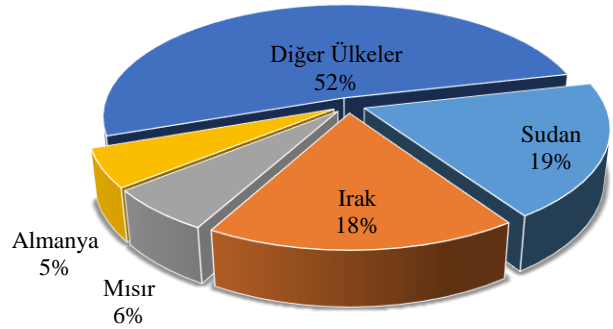
2021 yılı ilk 8 ayı kırmızı mercimek ithalatının %82'si Kanada'dan, ihracatın ise %25'i Irak'a, %11'i Sudan'a gerçekleştirilmiştir. 2021 yılı ilk 8 ayı itibarı ile ihracat sıralamasında Mısır 3'üncü, Almanya 4'üncü, İngiltere 5'inci, İtalya 6'ncı, Hollanda ise 7'nci sırada yer almaktadır.

Yeşil mercimek 2020 yılı ithalatı 32 bin ton, ihracatı ise 3.704 tondur. Türkiye **ithalat fiyatı 485 \$/ton** iken **ihracat fiyatı 1.132 \$/ton**'dur. 2020 yılı ilk 8 ayında ithalat miktarı 20 bin ton, ithalat değeri 8,6 milyon \$, 2021 yılı aynı dönem ithalat miktarı 15.436 ton, ithalat değeri ise 10 milyon \$'dır. 2020 yılı ilk 8 ayı ihracat miktarı 2.616 ton, ihracat değeri 3 milyon \$, 2021 yılı aynı dönem ihracat miktarı 2.193 ton, ihracat değeri ise 3 milyon \$'dır. 2021 yılı ilk 8 ayı ithalatının %82'si Kanada'dan gerçekleştirilmiştir. İhracatın ise %35'i Almanya'ya, %19'u Hollanda'ya, %13'ü ise Belçika'ya gerçekleştirilmiştir. 2021 yılı ilk 8 ayı itibarı ile ortalama **ithalat fiyatı 660 \$/ton** iken ortalama **ihracat fiyatı 1.259 \$/ton**'dur.

İthalatın Ülkelere Dağılımı (2020 yılı)

İhracatın Ülkelere Dağılımı (2020 yılı)

Kaynak: TÜİK, GTIP No: 7134000012, 7134000013, 7134000019

DEĞERLENDİRME

- Özellikle yaşanmakta olan pandemi sürecinde baklagillerin önemi talebe bağlı artan fiyatlar ile bir kez daha ortaya çıkmıştır.
- Genel Müdürlüğümüzce 2021 yılında uygulanmaya başlanan "**Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi**" kapsamında İl Tarım ve Orman Müdürlüklerimizce hazırlanan ve Genel Müdürlüğümüzce uygun görülen projeler ile mercimek üretimini arttırmaya yönelik çalışmalara devam edilmiş olup tohum temininde %75 Bakanlık katkısı sağlanmaktadır.
- Su kısıtı alanlarında mercimek ve nohut ekimine %50 daha fazla fark ödemesi desteğinin olumlu etkisi ile İç Anadolu ve Ege Bölgesinde mercimek ekimi yaygınlaşmaktadır. Bu sayede bölgesel ve iklimsel risklerden mercimek rekoltesinin etkilenme durumunun azaltılması hedeflenmektedir.
- Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de yaşanmakta olan kuraklık nedeni ile 2021 yılı üretiminde alanda daralma olmamasına rağmen toplam rekolteye kuraklığa bağlı düşüş olmuştur.
- Artan fiyatların tüketiciye olan yansımalarının azaltılması amacı ile 08 Eylül 2021 tarihi itibarı ile 31 Aralık 2021 tarihine kadar mercimekte uygulanmakta olan %19,3'lük gümrük vergisi tarifesi %0'a indirilmiştir.

HAZIRLAYAN

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
Tarla ve Bahçe Bitkileri Daire Başkanlığı

☎ 0 312 258 82 00

✉ urunmasalari@tarimorman.gov.tr